

ONDERZOEK NAAR DE WAARSCHIJNLIJKE KOSTPRIJS VAN
CONSUMPTIE-EIEREN VOOR HET JAAR 1952

INHOUD

	Blz.
Inleiding	3
Resultaten	3
Bijlage I Toelichting op de synthetische berekening.	5
Bijlage II Kosten en opbrengsten van pluimveebedrijven over de jaren 1947/48 t/m 1950/51.	16
Bijlage III Resultaten van vermeerderingsbedrijven en berekening van de extra kosten voor de productie van broedeieren.	24
Bijlage IV Berekening van de prijzen van de verschillende pluimveevoeders.	29

's Gravenhage, Juni 1952
Samengesteld door:
Ir C.M.Hupkes

De Directeur

(Dr J.Horring)

37/1001

Commissie van Advies.

De in dit rapport verzamelde gegevens zijn getoetst aan het oordeel van een Commissie van Advies.

Deze Commissie was als volgt samengesteld:

Ir J.G. Tukker (voorz.)	Hoofd van de Rijksvoorlichtingsdienst voor de Pluimveeteelt te de Bilt.
C. Hey	Landbouwer te Ede.
Ir J.J. Jansen	Rijkspluimveeteeltconsulent te Venlo.
A. Loman	Vermeerderaar te Almen (Gld).
M.J. Sillekens	Fokker te Heythuyzen (L).

De Commissie vergaderde op 27 Juni 1952. Ze bleek zich geheel met de inhoud van het rapport te kunnen verenigen.

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van dit rapport berust uiteraard bij het Landbouw-Economisch Instituut.

INLEIDING

De opzet van dit rapport is in hoofdzaak gelijk aan die van het kostprijsrapport voor 1951 (rapport no 156).

In de eerste plaats is de synthetische methode gevolgd voor het berekenen van de kostprijs van eieren bij het prijspeil Juni 1952. Daarnaast is ook een voorcalculatie van deze kostprijs opgesteld op basis van de resultaten van boekhoudingen van gewone pluimveebedrijven. Daar deze basis thans voldoende breed is geworden, zijn de boekhoudingen van vermeerderingsbedrijven niet meer voor dit doel gebruikt. Door de combinatie van productie van consumptie-eieren en broedeieren lenen deze bedrijven zich ook minder als basis voor kostprijsberekening van consumptie-eieren. Wel is in een afzonderlijke bijlage een overzicht gegeven van de resultaten van vermeerderingsbedrijven, waarbij tevens een berekening is opgesteld van de aanwijsbare extra kosten voor broedeieren.

DE RESULTATEN

In staat A wordt een overzicht gegeven van de waarschijnlijke kosten per hen en de kostprijs per ei voor het jaar 1952 (kostenpeil Juni 1952). Bij de berekening van de voederkosten zijn de pluimveevoeders opgenomen tegen prijzen, welke zijn gebaseerd op de thans geldende A.V.A.-prijzen. De gedetailleerde berekeningen van deze voederprijzen zijn opgenomen in bijlage IV. Ook de granen uit eigen bedrijf werden in de praktijkberekening op A.V.A.-prijs gewaardeerd. Hierbij werden echter geen marges of andere kosten in rekening gebracht.

Staat A

OVERZICHT VAN DE WAARSCHIJNLIJKE KOSTEN PER HEN EN DE KOSTPRIJS
PER EI VOOR HET JAAR 1952

Voorrekeningen

	Synthetische berekening Witte Leghorn	Practijk- berekening gewone bedrijven
1. Arbeidskosten	3,98	3,98
2. Voederkosten	20,33	23,36
3. Aankoop kuikens	0,85	1,11
4. Hokkosten enz.	0,98	1,03
5. Rente pluimveestapel	0,33	0,36
6. Veeartskosten	0,04	0,04
7. Strooisel	0,18	0,18
8. Electriciteit, brandstof enz.	0,17	0,17
9. Klein gereedschap	0,07	0,07
10. Pachtwaarde uitloop	0,16	0,16
11. Overige kosten	0,09	0,09
Bruto-kosten per hen	27,18	30,55
Aftrekposten:		
12. Omzet en aanwas	1,76	2,77
13. Waarde mest	0,15	0,15
Totaal aftrek	1,91	2,92
Netto-kosten per hen	25,27	27,63
14. Eiproductie per hen	180	193
15. Kostprijs per ei (inclusief arbeidskosten)	14,0 ct	14,3 ct
16. Kostprijs per ei (exclusief arbeidskosten)	11,8 ct	12,2 ct

TOELICHTING OP DE SYNTHETISCHE BEREKENING

Deze berekening is, evenals vorig jaar, opgezet voor een pluimveestapel van gemiddeld 100 hennen van het ras Witte Leghorn. De basis voor deze berekening wordt in hoofdzaak gevormd door bepaalde proef- en praktijkgegevens. Daarnaast zijn sommige gegevens, waaronder die betreffende het verloop van de stapel, aan boekhoudingen van pluimveebedrijven ontleend. Over het boekjaar Oct.'50-Oct.'51 waren 49 volledige boekhoudingen van gewone bedrijven met Witte Leghorn voor dat doel beschikbaar.

Deze methode van berekening biedt enige voordelen boven die, welke uitsluitend op boekhoudkundige gegevens berust, t.w.:

- 1e Er behoeft geen rekening te worden gehouden met eventuele uitbreiding of inkrimping van de pluimveestapels, doch men kan zich baseren op normale vervanging van de hennen.
- 2e Het opfokken van jonge hennen en mesthaantjes voor verkoop kan buiten de berekening worden gehouden.

Het verloop van de pluimveestapel

Dit vormt een belangrijk gegeven voor deze berekening. Op de geadministreerde gewone pluimveebedrijven met Witte Leghorn bedroegen de gemiddelde uitvalpercentages voor 1e legs en oudere hennen (gestorven, vermiste alsmede opgeruime dieren):

<u>Boekjaar</u>	<u>Aantal bedrijven</u>	<u>1e legs hennen</u>	<u>Oudere hennen</u>
1948/49	35	29%	64%
1949/50	36	25%	67%
1950/51	49	40%	79%

In het laatste boekjaar blijkt de uitval dus aanzienlijk groter te zijn geweest dan in de jaren daarvoor. Dit moet worden toegeschreven aan een scherpere selectie in de zomer van 1951, waartoe de plotse-linge stijging van de voederprijzen aanleiding gaf. Ook voor de toekomst bestaan er redenen om op een sterke selectie te rekenen. Voor de berekening werd daarom uitgegaan van een uitvalpercentage van 35% voor 1e legs hennen en van 75% voor de oudere hennen.

De verdeling van de uitval over het jaar was zodanig, dat de dieren in deze 3 boekjaren gemiddeld resp. 7,6, 7,5 en 7,5 maand nog op de bedrijven aanwezig waren. Voor de berekening kan dit dus op 7,5 maand worden gesteld.

Het verloop van een van jaar tot jaar constante pluimveestapel van 100 hennen kan nu met behulp van bovenstaande gegevens worden berekend.

Indien wij nl. het aantal jonge hennen aan het begin van het jaar op x stellen en dat van de oudere hennen op y , dan krijgen wij de volgende opstelling:

	<u>1e legs hennen</u>	<u>oudere hennen</u>	<u>totaal</u>
Begin boekjaar	x	y	$x + y$
Uitval	$0,35 x$	$0,75 y$	$0,35 x + 0,75 y (=x)$
Einde boekjaar	$0,65 x$	$0,25 y$	$0,65 x + 0,25 y (=y)$

De totale uitval moet bij een constante stapel namelijk gelijk zijn aan het aantal jonge hennen aan het begin van het jaar. Het totaal aantal hennen aan het einde van het jaar is bovendien gelijk aan het beginaantal oudere hennen.

Dit levert de vergelijking:

$$0,65 x = 0,75 y$$

Het gemiddeld aanwezige aantal van 100 hennen wordt gevormd door het totaal aantal hennen (y) aan het eind van het jaar + $7,5/12$ van de totale uitval (x), zodat:

$$y + \frac{7,5}{12} x = 100$$

Hieruit kan x worden berekend op 67 en y op 58, zodat de opstelling van het verloop wordt:

	1e legs hennen	oudere hennen	tot.aantal
Begin boekjaar	67	58	125
Uitval	23	44	67
Einde boekjaar	44	14	58

In de berekening voor 1951 (rapport no 156) bedroeg het begin-aantal jonge hennen en dus ook de totale uitval 60. De verhoging hiervan tot 67 is een gevolg van de hogere uitvalpercentages, welke als uitgangspunt dienden.

Verkoop van dieren

In de loop van het jaar wordt de pluimveestapel door verkoop van bepaalde dieren, door sterfte en soms door vermissing kleiner. De volgende percentages, welke zijn bepaald aan de hand van de boekhoudingen, geven een beeld van de uitval door verkoop:

PERCENTAGE VAN UITGEVALLEN DIEREN, DAT WERD VERKOCHT

	Gewone bedrijven	Vermeerderingsbedrijven
1947/48	76	85
1948/49	74	79
1949/50	75	82
1950/51	81	(niet berekend)

Op grond hiervan wordt voor de synthetische berekening het percentage verkoopbare hennen gesteld op 80%, terwijl verder is aangenomen, dat de resterende uitval geen opbrengsten in geld oplevert.

De opfokresultaten

Gedurende de opfokperiode bedroeg de sterfte en het aantal uitgeselecteerde kuikens in de laatste 2 boekjaren in % van het aantal gekochte (en betaalde) gesexede eendagskuikens:

	<u>Gestorven</u>	<u>Uitgeselecteerd</u>
1949/50	10%	8%
1950/51	11%	6%

De uitgeselecteerde dieren gaven gemiddeld nog een opbrengst van f.2,30 per dier.

Voor de berekening is thans uitgegaan van een opfokrendement van 82%, terwijl ook de opbrengst van 7% uitgeselecteerde hennetjes in rekening is gebracht.

Toelichting op de kostenelementen

1. Arbeidskosten

Daar het niet mogelijk is gebleken, met behulp van arbeidsnotities tot een nauwkeurige vaststelling van het arbeidsverbruik bij de kippenhouderij te komen, is in voorgaande rapporten uitgegaan van een op schatting berustende norm. Aangenomen werd, dat een volwaardige arbeidskracht bij een arbeidstijd van 2600 uren per jaar 700 hennen kan verzorgen, waarbij inbegrepen de opfok van het noodzakelijke aantal jonge hennen. Hoewel de indruk bestaat, dat met name bij minder grote pluimveestapels het arbeidsverbruik relatief hoger ligt, is deze norm ook voor dit rapport aangehouden. Op vele bedrijven immers geschiedt de verzorging van de kippenstapel door relatief goedkope vrouwelijke en jeugdige arbeidskrachten. Hier wordt het loon gewaardeerd tegen het uurloon van de vaste arbeider-veeverzorger in de zandprovincies, zoals dit is vastgesteld in de collectieve arbeidsovereenkomsten.

Dit gemiddelde uurloon is als volgt berekend:

weekloon vaste arbeider- wee verzorger in	Overijssel	55,70
	Gelderland	54,-
	Utrecht	54,60
	O.Brabant	53,-
	Limburg	52,90
	<u>Gemiddeld:</u>	<u>54,-</u>

jaarloon: 52 x f.54,-	=	f.2808,-
vacantietoeslag	"	54,-
		<u>f.2862,-</u>

per uur: $1/3197 \times f.2862,- = f. 0,89^5$

De bijkomende sociale lasten voor rekening van de werkgever bedragen ¹⁾:

ziekteverzekering	2,0 %
ziekenfondsbesluit	1,9 %
ongevallenverzekering	1,8 %
kinderbijslagwet	6,0 %
vereveningsheffing	4,5 %
invaliditeits- en ouderdomsverz.	1,1 %
bedrijfspensioenfonds	2,3 %
Totaal	<u>19,6 %</u>

De arbeidskosten per hen kunnen thans als volgt worden berekend:

Arbeidsloon: 2600 x f.0,89 ⁵	=	f. 2327,-
Sociale lasten 19,6 %	"	<u>456,-</u>
Arbeidskosten per 700 hennen		f. 2783,-
Arbeidskosten per hen:		f. 3,98

1) Met een premie voor wachtgeld- en werkloosheidsverzekering is hierbij geen rekening gehouden, daar nog niet vaststaat, wanneer deze nieuwe verzekering zal ingaan.

2. De voederkosten.

Op basis van een aantal nauwkeurige voederverbruikswaarnemingen, o.a. te Beekbergen en Horst, met grote aantallen kuikens en hennen, in de jaren 1947 t/m 1950, werden voor het ras Witte Leghorn in 1950 de volgende normen opgesteld:

OPFOKPERIODE

0 t/m 6 weken:	0,5 kg opfokvoer I
	0,5 kg kuikenzaad I
7 t/m 13 weken:	1,35 kg opfokvoer II
	1,35 kg kuikenzaad II
14 t/m 24 weken:	2,5 kg overgangsvoyer
	<u>3,7 kg gemengd graan</u>
totaal voederverbruik:	9,9 kg

Voor de berekening is er van uitgegaan, dat de kuikens omstreeks half April worden afgeleverd en dan op 1 October legrijp zijn, dus op een leeftijd van 24 weken.

Op basis van overeenkomstige gegevens werd het voederverbruik van de leghennen vastgesteld op:

20 kg gemengd graan per jaar

20 " ochtendvoer " "

6 " aardappelen " "

grit: 12 ct per hen per jaar

groenvoeder: 5 ct per hen per jaar.

Een meer uitvoerige toelichting op bovenstaande rantsoenen werd opgenomen in rapport no 133, zodat hier een nadere verantwoording achterwege is gelaten.

Daar op 1 October 67 jonge hennen beschikbaar moesten zijn, dient te worden uitgegaan van $\frac{100}{82} \times 67 = 82$ gesexede eendagskuikens.

Op basis van de verdeling van de uitval over de opfokperiode is bij de bepaling van het voederverbruik gerekend met de aanwezigheid van:

gemiddeld 78 kuikens in de periode 1 t/m 6 weken

" 75 " " " " 7 t/m 13 "

" 71 " " " " " 14 t/m 24 "

De specificatie van de voederkosten wordt dan als volgt:

Voederkosten opfok:

1 t/m 6 weken:	78 x 0,5 = 39	kg opfokvoer I à f.46,30 = f.18,06
	78 x 0,5 = 39	" kuikenzaad I à f.50,80 = f.19,81
7 t/m 13 weken:	75 x 1,35 = 101,25	" opfokvoer II à f.44,90 = f.45,46
	75 x 1,35 = 101,25	" kuikenzaad II à f.45,- = f.45,56
14 t/m 24 weken:	71 x 2,5 = 177,5	" overgangsvoyer à f.41,90 = f.74,37
	71 x 3,7 = 262,7	" gemengd graan à f.41,60 = f.109,28

Voederkosten voor opfok totaal: f.312,54

Voederkosten leghennen:

100 x 20 = 2000	kg ochtendvoer à f.41,70	= f.834,-
100 x 20 = 2000	" gemengd graan à f.41,60	= f.832,-
100 x 6 = 600	" aardappelen à f.6,25	= f. 37,50
grit:	100 x f.0,12	= f. 12,-
groenvoeder:	100 x f.0,05	= f. 5,-

voederkosten leghennen totaal f.1720,50

totaal voederkosten per jaar, inclusief opfok : f.2033,04

voederkosten per leggen per jaar: f. 20,33

De prijzen der verschillende voeders zijn berekend op basis van de huidige A.V.A.-prijzen. Voor de samenstelling der voeders is uitgegaan van de C.L.O. menginstructies. De bijkomende kosten en marges zijn vastgesteld in overleg met het "Centraal Bureau" te Rotterdam,

enkele plaatselijke coöperaties en enkele mengvoederfabrikanten. In bijlage IV wordt een nadere specificatie van deze berekeningen gegeven.

De aardappelen zijn gewaardeerd tegen f.6,25 per 100 kg. De kosten voor brandstof voor het koken van aardappelen zijn in de overige kosten begrepen.

3. Aankoop van eendagskuikens.

Reeds is vermeld, dat voor de instandhouding van een pluimveestapel van 100 leghennen 82 gesexte eendagskuikens nodig zijn. Bij een opfokrendement van 82% leveren deze 67 jonge hennen.

De prijs van gesexte eendagskuikens bedroeg in het seizoen 1952 gemiddeld f.0,96. Hierbij komt een heffing van het Bedrijfschap voor Pluimvee en Eieren van 4 ct per (ongesext) kuiken, te voldoen bij het ontvangen van de kuikentoewijzingen. Per gesext kuiken wordt dit dus 8 ct, zodat de kosten per gesext eendagskuiken komen op f.1,04. De kosten per hen bedragen dus $\frac{82 \times 1,04}{100} = f.0,85$.

4. Kosten hokken enz.

De kosten voor afschrijving en rente voor hok- en bergruimte zijn berekend op basis van een benodigde hokoppervlakte van 45 m², voor een pluimveestapel van gemiddeld 100 hennen. De levensduur van de hokken is op 25 jaar gesteld; de rente is berekend tegen 4½% over de helft van de nieuwwaarde der hokken. Bij de geldende bouw-prijzen bedraagt deze nieuwwaarde f.25,- per m² hokoppervlakte.

De kosten van rente en afschrijving van kunstmoeders en de onderhoudskosten van hokken en afrastering, zijn aan de boekhoudingen ontleend.

De berekening van de totaalpost per 100 hennen wordt dan als volgt:

nieuwwaarde hokken 45 x f.25,-	= f.1125,-
afschrijving: 4% v.d.nieuwwaarde	f.45,-
rente 2,25% van de nieuwwaarde	f.25,31
onderhoud hokken en afrastering	f.25,-
rente en afschrijving kunstmoeders	f. 3,-
totaal	f.98,31
Kosten per hen	f. 0,98

5. Rente pluimvee.

In de berekeningen voor het jaar 1952 is $4\frac{1}{2}\%$ rente over het in de pluimveestapel geïnvesteerde kapitaal opgenomen:

58 1e legs-hennen à f.6,50 =	f.377,-
42 oudere hennen à f.4,50 =	f.189,-
70 jonge hennen à f.2,50 =	<u>f.175,-</u>
gemiddelde investering over het jaar:	f.741,-
rentekosten à $4\frac{1}{2}\%$	f. 33,35
rentekosten per hen	f. 0,33

6 t/m 11 Diverse kosten.

Voor deze posten zijn in de berekening voor 1952 de gemiddelde uitgaven volgens de boekhoudgegevens over 1949/50 en 1950/51 opgenomen

	Kosten per hen
veeartskosten	f. 0,04
strooisel	" 0,18
electr., brandstofenz.	" 0,17
klein gereedschap	" 0,07
pacht	" 0,16
overige kosten	" 0,09

12. Omzet en aanwas pluimvee.

Volgens de bedrijfsboekhoudingen was de gemiddelde opbrengst van verkochte hennen op de gewone bedrijven met Witte Leghorn als volgt:

1947/48	f.3,40
1948/49	f.3,10
1949/50	f.2,60
1950/51	f.3,10

In de periode van 1 Oct. - 15 Dec. '51 lag het prijsniveau van slachtkippen op de markt te Barneveld $\pm 10\%$ boven dat in de overeenkomstige periode van 1950. Daarna kwamen tot half Januari geen

noteringen meer tot stand als gevolg van de maatregelen tegen pseudo vogelpest. Over Febr./Mrt 1952 lagen de prijzen beneden de noteringen in 1951, in April en Mei lagen ze weer boven het niveau van 1951.

Daar er geen redenen bestaan om te verwachten, dat het verdere prijsverloop in 1952 belangrijk zal afwijken van dat in 1951, zijn in de berekening voor 1952 de opbrengsten van de uitgevallen hennen gesteld op f.3,- per stuk. Gedurende de opfok in 1951 werd 7% van het beginaantal kuikens uitgeselecteerd en tegen f.2,30 verkocht (de totale uitval bedroeg 18%). Het aantal verkochte dieren is voor de synthetische berekening dus gesteld op $7/100 \times 82 = 6$.

De opbrengst van verkocht pluimvee in de synthetische berekening bedraagt dus:

54 hennen à f.3,-	= f.162,-
6 jonge dieren à f.2,30	= f. 13,80
Totaal	f.175,80

dit is per gem. aanwezige oudere hen: f. 1,76

13. De waarde van de mest.

Deze is gesteld op f.0,15 per gemiddeld aanwezige hen. In verband met de stijging van de meststofprijzen is de mest van de kippen 25% hoger gewaardeerd dan in de boekhoudingen geschiedde.

14. Eierproductie per hen.

Op de bedrijven met uitsluitend Witte Leghornhennen werden in de boekjaren 1947/48 t/m 1950/51 de volgende productiecijfers gevonden:

	<u>Eiproductie per hen</u>	<u>Eiproductie jonge hennen voor 1 Oct.</u>	<u>Totaal</u>
1947/48	173	4	177
1948/49	171	6	177
1949/50	173	8	181
1950/51	182	9	191

Voor de bepaling van het gemiddelde aantal hennen wordt uitgegaan van de maandelijks inventarisaties. Tot dusver werden de jonge hennen steeds pas na 1 October tot de hennenstapel gerekend. De door deze jonge hennen vóór 1 October gelegde eieren werden apart opgenomen. De laatste jaren vindt de opfok op verschillende bedrijven echter aanmerkelijk vroeger plaats, hetgeen ook blijkt uit het toenemende aantal vóór 1 October gelegde eieren. Daarom zullen voortaan de jonge hennen $5\frac{1}{2}$ maand na de aankoop van de kuikens reeds tot de hennen worden gerekend, waardoor een juister beeld wordt verkregen. Om de vergelijkbaarheid van de gegevens niet te verstoren, is in dit rapport de oude berekeningswijze echter nog gevolgd.

De synthetische berekening van de kostprijs is zodanig opgezet, dat de jonge hennen aan het einde van het boekjaar juist $5\frac{1}{2}$ maand oud zijn en over het algemeen dus juist legrijp. De bovengenoemde productie van de jonge hennen kan dus grotendeels buiten beschouwing blijven.

Op grond van bovenstaande gegevens is de gemiddelde eiproductie op 180 eieren per jaar gesteld. Het legcijfer, dat voor het laatste jaar wordt verkregen, indien de jonge hennen inderdaad na $5\frac{1}{2}$ maand tot de leghennen worden gerekend, bedraagt 185. De opvallende stijging van de gemiddelde leg in het laatste jaar zal vermoedelijk mede moeten worden beschouwd als een gunstig gevolg van de zachte winter.

KOSTEN EN OPBRENGSTEN VAN PLUIMVEEBEDRIJVEN OVER DE JAREN
1947/48 T/M 1950/51 MET EEN NADERE TOELICHTING OP
DE VOORCALCULATIE 1952

Algemeen

In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de kosten en opbrengsten op een aantal geadmireestreeerde gewone pluimveebedrijven over de boekjaren 1947/48, 1948/49, 1949/50 en 1950/51. In de hoofden der tabellen is het aantal bedrijven opgenomen, dat in de berekening is betrokken. De boekjaren lopen van 1 Oct. tot 1 Oct. In het laatste jaar heeft een vrij belangrijke uitbreiding van het aantal bedrijven plaatsgehad. Door deze uitbreiding vormen de gegevens van de gewone bedrijven een voldoende brede basis voor het opstellen van een kostprijsberekening, zodat de gegevens van de vermeerderingsbedrijven in tegenstelling met vorige jaren thans buiten beschouwing zijn gelaten. De kostprijsberekening van consumptie-eieren voor vermeerderingsbedrijven bevatte bovendien een belangrijk element van benadering, daar splitsing tussen kosten voor consumptie-eieren en kosten voor broedeieren bezwaarlijk in alle opzichten volledig kon worden doorgevoerd. In bijlage III is echter wel een overzicht van de resultaten der vermeerderingsbedrijven opgenomen. Tevens is daarin een berekening uitgevoerd van de bijkomende kosten van de broedeiproductie.

Tabel 1

OVERZICHT VAN KOSTEN EN OPBRENGSTEN PER HEN EN DE NETTO-KOSTEN PER EI OP
GEWONE PLUIMVEEBEDRIJVEN

Boekjaar	1947/48	1948/49	1949/50	1950/51	
Aantal bedrijven	56	46	82	129	
Aantal hennen per bedrijf	139	183	196	218	
1. Arbeidskosten	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	
2. Voederkosten	13,60	13,92	15,92	19,27	
3. Aankoop eendagskuikens	1,-	1,05	1,12	1,11	
4. Kosten hokken enz.	1,56	1,08	1,-	0,99	
5. Rente pluimvee	0,20	0,18	0,25	0,29	
6. Veeartskosten	0,04	0,04	0,04	0,03	
7. Strooisel	0,18	0,16	0,13	0,20	
8. Electr.brandst. enz.	0,18	0,18	0,16	0,17	
9. Klein gereedschap	0,10	0,09	0,07	0,06	
10. Pacht	0,19	0,17	0,16	0,16	
11. Overige kosten	0,09	0,09	0,09	0,08	
Bruto-kosten per hen	17,14	16,96	18,94	22,36	
Aftrekposten:					
12. Omzet en aanwas	4,31	3,12	3,43	2,74	
13. Waarde stalmest	0,11	0,12	0,13	0,12	
Totaal aftrek	4,42	3,24	3,56	2,86	
Netto-kosten per hen	12,72	13,72	15,38	19,50	23
14. Eiproductie oudere hennen	173	174	173	181	
15. Eiproductie jonge hennen vóór 1 October	2	5	9	12	
16. Totale eiproductie	175	179	182	193	17
17. Netto-kosten per ei (excl. arbeidskosten)	7,3	7,7	8,5	10,1	12
18. Opbrengst per 100 eieren	12,67	12,04	13,13	12,97	14
19. Arbeidsinkomen per hen	9,40	7,75	8,45	5,50	14

TOELICHTING OP DE KOSTENELEMENTEN

1. Arbeidskosten.

In het kostenoverzicht van tabel 1 zijn geen arbeidskosten opgenomen. In de voorcalculatie werden de arbeidskosten gesteld op een bedrag, gelijk aan dat in de synthetische berekening (zie bijlage I).

2. Voederkosten.

In onderstaand staatje wordt een specificatie gegeven van de betaalde of berekende prijzen in het boekjaar 1950/51. Tevens worden de prijzen vermeld, welke op basis van het huidige A.V.A.-prijsniveau zijn berekend (in bijlage IV nader toegelicht). Met behulp van deze gegevens zijn de wijzigingscoëfficiënten berekend, nodig om de voederkosten in de voorcalculatie te herleiden tot dit nieuwe prijsniveau.

BETAALDE OF IN REKENING GEBRACHTE VOEDERPRIJZEN IN HET BOEKJAAR 1950/51 (PER 100 KG) EN BEREKENDE PRIJZEN PER 1 JUNI 1952

	Betaalde prijzen bij aankoop 1950/51	Berekende prijzen eigen voe- der 1950/51	Berekend A.V.A.-prijs- niveau per Juni 1952	Wijzigings- coëfficiënt
Gemengd graan	33,32	-	41,60	1,25
Ochtendvoer	34,24	-	41,70	1,22
Opfokvoer	39,55	-	45,60	1,16
Kuikenzaad	38,29	-	46,70	1,22
Haver	31,43	33,50	34,45	1,10 - 1,03
Gerst (tarwe)	32,77	33,-	36,45	1,11 - 1,10
Mais	40,02	38,-	39,45	0,99 - 1,04
Aardappelen	5,70	5,-	6,25	1,10 - 1,25

Tenslotte volgt hieronder de specificatie van de voederkosten per hen in het boekjaar 1950/51 en de berekening van de voederkosten per hen voor de voorcalculatie 1952.

	Kosten Boekjaar 1950/51	Wijzigings- coëfficiënt	Voorcalou- latie prijs- peil Juni '52
Gemengd graan	f. 7,31	f. 1,25	f. 9,14
Gehtendvoer	8,06	1,22	9,83
Opfokvoer	0,89	1,16	1,03
Kuikenzaad	0,83	1,22	1,01
Haver, aangekocht	0,30	1,10	0,33
" eigen bedrijf	0,53	1,03	0,55
Gerst aangekocht	0,27	1,11	0,30
" eigen bedrijf	0,13	1,10	0,14
Mais aangekocht	0,02	0,99	0,02
" eigen bedrijf	0,08	1,04	0,08
Andere granen	0,32	1,10	0,35
Grit	0,12	-	0,12
Aardappelen, aangekocht	0,02	1,10	0,02
" eigen bedrijf	0,19	1,25	0,24
Diversen	0,20	-	0,20
Totaal voederkosten	19,27		23,36

3. Aankoop eendagskuikens.

In het broedseizoen 1950 bedroeg de gemiddelde aankoopprijs van eendagskuikens volgens de boekhoudingen f.1,04 per gesext kuiken en f.0,50 per ongesext kuiken (inclusief heffing van het Bedrijfschap). Voor het broedseizoen 1951 werd door het Bedrijfschap voor Pluimvee en Bieren als gemiddelde prijs opgegeven f.0,96 (+ f.0,08 heffing) resp. f.0,48 (+ f.0,04 heffing). Het bedrag voor aankoop van kuikens is in de voorcalculatie daarom gelijk aan de nacalculatie.

4. Kosten hokken enz.

Deze post omvat de kosten van afschrijving, rente en onderhoud hokken en kunstmoeders en de onderhoudskosten van afrastering en uitloop. De kosten van afschrijving en rente zijn berekend op basis van de vervangingswaarde van de hokken. Hierbij is uitgegaan van de volgende levensduur van de verschillende soorten hokken:

Houten hokken	20 jaar
Houten hokken met stenen voet	25 jaar
Stenen hokken	50 jaar

In de boekhoudingen werden de kosten over 1950/51 berekend op f.0,81 per hen gemiddeld, uitgaande van een vervangingswaarde van f.25,- per m² vloeroppervlakte en een rentepercentage van 4%. De uitgaven voor onderhoud en afrastering bedroegen volgens de boekhoudgegevens f.0,18 per hen. In verband met de verhoging van het rentepercentage van 4 op 4½%, werd in de voorcalculatie de totale post met 4% verhoogd.

5. Rente pluimvee.

Over het in de pluimveestapel geïnvesteerde kapitaal is over 1950/51 aan rente 4% als kosten in rekening gebracht. De gemiddelde kapitaalsinvestering is berekend aan de hand van de volgende waar-deringsnormen per gemiddeld aanwezig dier:

Hennen, broed 1950	f.6,-
Hennen, broed 1949 en ouder	" 4,-
Hanen	" 4,-
Jonge hennen, broed 1951 ¹⁾	" 2,25

1) Aantal per 1 October 1951.

In verband met de stijging van de opfokkosten zijn deze waar-deringsnormen als volgt verhoogd:

		Stijging
Eenjarige hennen	f. 6,50	8%
Oudere hennen	" 4,50	12½%
Hanen	" 4,50	12½%
Jonge hennen, broed 1952	" 2,50	11%

De kapitaalsinvestering is dus gemiddeld 10% hoger geworden. Bovendien is in de berekening voor 1952 de rentevoet van 4 op ~~4 $\frac{1}{2}$~~ gebracht. De rentepost moet daarom vermenigvuldigd worden met de factor $\frac{9}{8}$ en wordt dan $\frac{9}{8} \times 1,10 = 1,24$.

6 t/m 9. Veeartskosten, strooisel, electriciteit, brandstof, kosten klein gereedschap enz.

Deze posten hebben betrekking op de werkelijke uitgaven voor deze onderdelen in het boekjaar 1950/51. In de voorcalculatie zijn voor deze posten de gemiddelde bedragen over de laatste 2 boekjaren aangehouden.

10. Pacht.

De pachtwaarde van de uitloop werd in overleg met de deelnemer vastgesteld. Voor zover dit terrein tevens voor andere doeleinden werd gebruikt, is op de pachtwaarde een bepaald bedrag in mindering gebracht. In de voorcalculatie is het gemiddelde bedrag over de jaren 1949/50 en 1950/51 opgenomen.

11. Overige kosten.

Deze hebben betrekking op verzekering, ontsmettingsmiddelen, abonnementen op vakbladen, contributies en andere kosten, welke niet onder de hierboven genoemde hoofden zijn onder te brengen. In de voorcalculatie is ook voor deze post het gemiddelde van beide laatste boekjaren opgenomen.

12. Omzet en aanwas pluimvee.

De productie van de pluimveestapel bestaat behalve uit eieren ook uit aangroei van de stapel zelf. De opbrengst hiervan komt tot uiting in het verschil tussen aankopen en verkopen, vermeerderd (of verminderd) met het gewaardeerde verschil in omvang van de pluimveestapel aan het begin en het einde van het boekjaar. Voor de berekening daarvan worden de dieren aan het begin en het einde van het jaar tegen gelijke prijzen gewaardeerd, waardoor prijswijzi-

gingen in de loop van het jaar geen invloed hebben op deze post.

Voor het boekjaar 1950/51 waren deze prijzen gesteld op:

Hennen laatste broed	f.7,50
Hennen voorlaatste broed	" 5,-
Oudere hennen	" 3,-
Hanen	" 5,- (of aankoop- waarde)

Dit betreft dus de waardering op een bepaald moment, terwijl de onder 5 genoemde waarderingen betrekking hebben op gemiddeld aanwezige dieren.

De analyse van de post omzet en aanwas voor dit boekjaar is als volgt:

Verkoop hennen broed 1950 en ouder	f.2,11
Verkoop jonge hennen broed 1951	" 0,34
Verkoop slachthaantjes	" 0,28
Verkoop andere hanen	" 0,02
Totaal verkoop	f.2,75
Aankoop hennen	" 0,12
Totaal omzet	f.2,63
Aanwas pluimveestapel	" 0,11
Totaal omzet en aanwas	f.2,74

Uit het, in vergelijking met vorige jaren zeer geringo bedrag voor uitbreiding van de pluimveestapel blijkt, dat op deze bedrijven de omvang van de pluimveestapel een zekere stabiliteit heeft bereikt.

Voor de berekening voor 1952 is er van uitgegaan, dat de verkoopprijzen van de oude hennen niet zullen wijzigen. De verkoopprijs van jonge hennen is 10% hoger aangehouden, evenals de aankoop-prijs van jonge hennen en de waardering van de aanwas.

13. Waarde mest.

Indien de mest wordt verkocht, is het verkoopbedrag als opbrengst geboekt. In de meeste gevallen vond geen verkoop plaats en werd de

waarde van de mest gesteld op + f.0,10 per hen. Daar de prijzen van de kunstmeststoffen sedert vorig jaar met ongeveer 25% gestegen zijn, is ook voor de voorcalculatie de waarde van de mest met 25% verhoogd.

14 t/m 16. Eiproductie.

De eiproductie is berekend door de totale jaarproductie van de oudere hennen te delen door het gemiddelde aantal aanwezige oudere hennen. De productie der jonge hennen voor 1 October is eveneens door ditzelfde cijfer gedeeld. Voor de voorcalculatie is de totale productie in 1950/51 ongewijzigd overgenomen.

RESULTATEN VAN VERMEERDERINGSBEDRIJVEN EN BEREKENING VAN DE EXTRA KOSTEN VOOR DE PRODUCTIE VAN BROEDEIERN

A. Resultaten van vermeerderingsbedrijven.

In onderstaand staatje is een kort overzicht gegeven van de resultaten der geadmistrateerde vermeerderingsbedrijven over de jaren 1947/48 t/m 1950/51. Deze gegevens zijn uitsluitend informatief. Daar de kostensplitsing over consumptie-eieren en broedeieren een arbitrair karakter draagt en omdat thans voldoende gegevens van gewone bedrijven ter beschikking staan, is voor de kostprijsberekening van consumptie-eieren geen gebruik meer gemaakt van de gegevens der vermeerderingsbedrijven.

OVERZICHT VAN KOSTEN EN OPBRENGSTEN PER HEN OP VERMEERDERINGSBEDRIJVEN

Boekjaar	1947/48	1948/49	1949/50	1950/51
1. Aantal bedrijven	90	60	51	64
2. Gem. aanw. aantal hennen	224	262	290	271
3. Voederkosten	15,86	16,20	16,66	20,66
4. Aankoop kuikens en hanen	1,97	2,13	1,85	1,91
5. Overige kosten	3,02	2,37	2,26	2,41
6. Totale kosten	20,85	20,70	20,77	24,98
7. Opbrengst eieren	23,43	22,72	24,55	26,16
8. Omzet + aanwas	5,33	5,12	3,52	3,19
9. Overige opbrengsten	0,22	0,14	0,13	0,12
10. Totaal opbrengsten	28,98	27,98	28,20	29,47
11. Arbeidsinkomen	8,13	7,28	7,43	4,49
12. Opbrengst per 100 eieren ¹⁾	13,74	12,96	14,48	14,63
13. Eiproductie, excl. jonge hennen	162	162	161	166
14. Eiprod. jonge hennen voor 1 October	10	15	11	17
15. Totale eiproductie per oudere hen	172	177	172	183

1) Inclusief broedeieren.

Toelichting (zie ook bijlage II)

3. Voederkosten.

De specificatie hiervan is voor 1950/51 als volgt:

gemengd graan	8,42
ochtendvoer	8,70
opfokvoer	0,93
kuikenzaad	0,93
enkelvoudige granen	1,22
grüt	0,10
aardappelen	0,15
diversen	<u>0,21</u>
Totaal	20,66

Voor de waardering van de producten uit eigen bedrijf kan worden verwezen naar bijlage II.

4. Aankoop kuikens en hanen.

De gemiddelde aankoopprijs van eendagskuikens bedroeg op de vermeerderingsbedrijven in 1950/51, inclusief de betaalde heffingen f.1,42 voor gesexte en f.0,73 voor ongesexte kuikens.

5. Overige kosten.

Voor toelichting op de hokkosten, vaartskosten, strooisel, electriciteit, brandstof en klein gereedschap, pacht en overige kosten, kan eveneens naar de toelichting voor de gewone bedrijven worden verwezen. Voor de renteberekening is de waardering van de pluimveestapel op vermeerderingsbedrijven evenwel hoger, nl. per gemiddeld aanwezig dier:

hennen broed 1950	f.6,50
hennen " 1949 e.o."	4,-
fokhanen	" 5,-
jonge hennen broed 1951	" 2,50

8. Omzet en aanwas.

De waardering van de dieren aan het begin en het einde van het boekjaar is voor 1950/51 gesteld op:

hennen laatste broed	8,-
hennen voorlaatste broed	5,25
oudere hennen	3,-
fokhanen	aankoopwaarde

De specificatie van de post omzet en aanwas is voor 1950/51 als volgt:

verkoop hennen broed 1950 en ouder	1,98
verkoop jonge hennen broed 1951	0,30
verkoop slachthaantjes	0,37
verkoop oudere hennen en fokhanen	0,48
	<hr/>
totaal verkoop	3,13
aanwas pluimveestapel	0,06
	<hr/>
totaal omzet en aanwas	3,19

B. Extra kosten broedeieren.

Voor het afleveren van broedeieren aan de broedinrichtingen moeten de vermeerderingsbedrijven in vergelijking met de gewone pluimveebedrijven extra kosten maken.

Deze extra kosten per hen en per afgeleverd broedei worden hieronder voor 3 achtereenvolgende boekjaren berekend:

	1948/49	1949/50	1950/51
1. extra kosten eendagskuikens	0,35	0,54	0,52
2. voederverbruik fokhanen	0,78	0,76	0,92
3. kosten pullorumsonderzoek	0,09	0,11	0,01
4. heffing per kip	0,11	-	-
5. waardevermindering fokhanen	0,29	0,22	0,24
totaal	1,62	1,63	1,69
6. aantal geleverde broedeieren per hen	30	29	31
7. extra kosten per broedei	5,4 ot	5,6 ot	5,5 ot

Bovenstaande berekeningen zijn gebaseerd op het gemiddelde aantal afgeleverde broedeieren op de geadmistrateerde bedrijven. Er blijkt hierin echter een belangrijk verschil te bestaan tussen de gehouden rassen:

<u>Ras</u>	<u>Aantal bedrijven</u>	<u>Aantal afgeleverde broedeieren per hen</u>
WL	30	28
RIR	19	36
Barn.	3	24
EL	4	37
Austr.	1	45
Gemengd	3	36
Gemiddeld	60	31

De kosten per broedei worden uiteraard sterk beïnvloed door het aantal geleverde broedeieren. Veronderstellen we de kosten per hen voor verschillende rassen gelijk, dan bedragen ze per broedei, volgens bovenstaande gegevens in 1950/51:

Voor WL: 6,0 cent
Voor RIR: 4,7 cent

Toelichting op de kostenberekening:

1. De extra kosten voor eendagskuikens zijn gelegen in het prijsverschil tussen kuikens, afkomstig van fokbedrijven en kuikens, afkomstig van vermeerderingsbedrijven. In 1950/51 waren deze prijzen resp. f. 1,42 en f. 0,72 voor de kuikens van fokbedrijven en f. 1,04 en f. 0,50 voor kuikens van vermeerderingsbedrijven.
2. Het voederconsumptie van fokhanen is gesteld op 45 kg per jaar en berekend tegen de gemiddelde prijs van ochtendvoer en gemengd graan.
- 3 en 4. Deze posten hebben betrekking op de werkelijk volgens de boekhoudingen betaalde bedragen.
5. Dit bedrag heeft betrekking op het waardeverlies als verschil tussen aankoop- en verkoopprijs.

Naast de hier genoemde kosten moet tevens rekening worden gehouden met het feit, dat het verboden is, gedurende een deel van de winterperiode de leg te stimuleren door kunstmatige verlichting. Ook blijkt, dat vele vermeerderingsbedrijven minder en later selecteren dan de gewone bedrijven, waarschijnlijk ten behoeve van een zo groot mogelijke productie van broedeieren. Deze beide factoren zullen een zekere winstderving veroorzaken, welke evenwel bezwaarlijk quantitatief is vast te stellen.

BEREKENING VAN DE PRIJZEN VAN DE VERSCHILLENDE PLUIMVEEVOEDERS
(Prijspeil Juni 1952)

I Opfokvoer I

C.L.O. Samenstelling van 28 Augustus 1951	%	Prijs per 100 kg	Kosten
Mais	15	39,45	5,92
Gerst	11,5	36,45	4,19
Haver	15	34,45	5,17
Grintzemelen	15	21,50	3,23
Sojakoek	12	42,70	5,12
Haringmeel 60%	10	56,10	5,61
Levermeel 60%	3	55,50	1,67
Bloedmeel 80%	2	70,-	1,40
Grasmeel	2,5	23,20	0,58
Rode wortelmeel	1,5	70,-	1,05
Weipoeder	7	45,-	3,15
Gedr.onuit.geh.vitalgist	3	60,-	1,80
Dohyfralolie	0,2	385,-	0,77
Mineralen kuikens	2,5	6,90	0,17
	<u>100,2</u>		<u>39,83</u>
Per 100 kg $\frac{100}{100,2} \times f.39,83 =$			39,75
1% Grondstoffenverlies $\frac{100}{99} \times f.39,75 = f.40,15$			
1% Verwerkingsverlies $\frac{100}{99} \times (40,15 - f.0,13) = f.40,43$			
Vracht	0,50		
Maalkosten	0,55		
Mengkosten	0,60		
Labels enz.	0,10		
Papieren zakken	1,40		
		<u>f. 3,15</u>	
		f.43,58	
Marge		" 2,75	
Berekende verbruikersprijs		<u>f.46,33</u>	

Kosten 35 kg gebroken mais:	$35/100 \times 42,05 =$	14,72
" 35 " " gerst:	$35/100 \times 42,58 =$	14,90
" 30 " " haver:	$30/100 \times 57,47 =$	17,24
	Totaal	<u>46,86</u>
Vracht	0,50	
Mengkosten	0,60	
Labels	<u>0,10</u>	1,20
		<u>48,06</u>
Marge		<u>2,75</u>
Berekende verbruikersprijs		<u><u>50,81</u></u>

III Opfokvoer II

C.L.O. Samenstelling van 28 Augustus 1951	%	Prijs per 100 kg	Kosten
Mais	15	39,45	5,92
Gerst	15	36,45	5,47
Haver	17,5	34,45	6,03
Grintzemelen	15	21,50	3,23
Sojakoek	10	42,70	4,27
Haringmeel 60%	12	56,10	6,73
Weipoeder	7	45,-	3,15
Vital	2	60,-	1,20
Grasmeel	2,5	23,20	0,58
Rode wortelmeel	1,5	70,-	1,05
Dohyfralolie	0,15	385,-	0,58
Mineralen	2,5	6,90	0,17
	<u>100,15</u>		<u>38,38</u>
Per 100 kg $\frac{100}{100,15} \times f. 38,38 =$			38,32
1% Grondstoffenverlies $\frac{100}{99} \times 38,32 = 8,71$			
1% Verwerkingsverlies $\frac{100}{99} \times (38,71 - 0,13) = f.38,97$			
Vracht	0,50		
Maalkosten 84,5 kg à f.0,65 = 0,55			
Mengkosten	0,60		
Labels enz.	0,10		
Papieren zakken	<u>1,40</u>	f. 3,15	
		<u>f.42,12</u>	
Marge		" 2,75	
		<u>f.44,87</u>	
		=====	

Berekende verbruikersprijs f.44,87

V Overgangsvoer

C.L.O. Samenstelling van 28/8/1951	%	Prijs per 100 kg	Kosten
Mais	15	39,45	5,92
Gerst	24,5	36,45	8,93
Haver	20	34,45	6,89
Grintzemelen	20	21,50	4,30
Soja	4	42,70	1,71
Haringmeel 60%	7	56,10	3,93
Grasmeel	2,5	23,20	0,58
Rode wortelmeel	1,5	70,-	1,05
Vital	2,-	60,-	1,20
Dohyfralolie	0,1	385,-	0,39
Mineralen pluimvee	2,5	6,90	0,17
	<u>99,1</u>		<u>35,07</u>

Per 100 kg $\frac{100}{99,1} \times f.35,22 = 35,39$

1% Grondstoffenverlies $\frac{100}{99} \times f.35,39 = f.35,75$

1% Verwerkingsverlies $\frac{100}{99} \times (f.35,75 - f.0,13) = f.35,98$

Vracht	0,50	
Malen	0,55	
Mengen	0,60	
Labels onz.	0,10	
Papieren zakken	1,40	
		<u>f. 3,15</u>
		f.39,13
Marge		" 2,75
Berekende verbruikersprijs		<u>f.41,88</u>

VI Ochtendvoer

C.L.O. Samenstelling van 5/3/1952	%	Prijs per 100 kg	Kosten
Mais	15	39,45	5,92
Haver	15	34,45	5,17
Gerst	12	36,45	4,37
Sorghum	10	36,45	3,65
Grint/zomelen	17,5	21,50	3,76
Soja	11	42,70	4,70
Diermeel 60%	3	55,50	1,67
Vismeel 60%	6	56,10	3,37
Grasmeel	5	23,20	1,16
Cocosmeel	3	35,20	1,06
Mineralen	2,5	6,90	0,17
Dophyralolie	0,1	385,-	0,39
	<hr/>		
	100,1		35,39
Per 100 kg $\frac{100}{100,1} \times f.35,39 =$			35,35
1% Grondstof verlies $\frac{100}{99} \times f.35,35 = f.35,71$			
1% Verwerkingsverlies $\frac{100}{99} \times (f.35,71 - f.0,13) =$			35,94
Vracht		f. 0,50	
Maalkosten 80,5 kg à f.0,65		" 0,52	
Wongkosten		" 0,60	
Labo's onz.		" 0,10	
Papieren zakken		" 1,40	
		<hr/>	f. 3,12
			<hr/>
			f. 39,06
Marge			" 2,60
			<hr/>
Berekende verbruikerspr.			f. 41,66
			=====

